

۱ دیدگاه دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا را درباره عقل، بنویسید.

۲ نظر آگوست کنت درباره عقل فلسفی را توضیح دهید.

۳ هریک از گزاره‌های زیر با کدام قسم عقل (نظری - عملی) از نظر ارسطو مطابقت دارد؟
الف) بحث درباره این‌که باید قانون را رعایت کرد.
ب) بحث درباره کهکشان و درجه حرارت آب.

۴ دریافت حقایق اشیاء، برای موجودات متعالی عقل، به چه صورت است؟
۱) استدلال مفهومی
۲) شهودی

۵ نظریه دیوید هیوم و دکارت درباره جایگاه و اعتبار عقل را با هم مقایسه کنید.

۶ هریک از گزاره‌های زیر بیانگر علم نظری است یا علم عملی؟
الف) نسبت به یکدیگر مهربان باشیم.
ب) همه فلزات رسانا هستند.
ج) نباید عهد و پیمان خود را بشکنیم.

۷ دو معنا و کاربرد عقل از نظر فلاسفه را نام ببرید.

۸ تعیین کنید عبارت زیر صحیح است یا غلط:
- فیلسوفان و حکمای دوره دوم حاکمیت کلیسا، عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند.

۹ نظر «فرانسیس بیکن» را درباره اعتبار حس و عقل توضیح دهید.

۱۰ جایگاه عقل را در دوره «اول» و «دوم» حاکمیت کلیسا و مسیحیت در اروپا، با یکدیگر مقایسه کنید.

۱۱ هریک از گزاره‌های زیر حاصل کدام فعالیت عقل است؟ (عقل نظری، عقل عملی)
الف) انسان باید به حقوق دیگران احترام بگذارد.
ب) هر جسمی دارای سه بعد است.

۱۲ جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید.
امروزه، عقل در اروپا، به عقل ..... تقلیل پیدا کرده است.

درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
- عقل به عنوان ابزار شناخت، در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد وجود دارد که باید با تربیت و تمرین به فعلیت برسد.

جایگاه «عقل» در دوره اول حاکمیت کلیسا را با دوره دوم حاکمیت کلیسا در اروپا مقایسه کنید.

از نظر فیلسوفان الهی روح انسان چگونه می‌تواند از ماده و جسم مجرد شود و بسیاری از حقایق را شهود نماید؟

این‌که «انسان باید قانون را رعایت کند»، به کدام فعالیت عقل مربوط می‌شود؟

کدام فیلسوف روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می‌دانست؟
(۱) فرانسیس بیکن
(۲) اگوست کنت

جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید.
تحولات و تطورات دوره جدید اروپا در مورد عقل، به طور عمده مربوط به ..... است.

تعیین کنید عبارت زیر صحیح است یا غلط؟
- این‌که یک استاد ریاضی «هر مسئله ریاضی را جلوی او بگذارند، به راحتی حل می‌کند» مربوط به «عقل بالمستفاد» است.

جایگاه عقل در «دوره اول حاکمیت مسیحیت» در اروپا چگونه بود؟ توضیح دهید.

«عقل نظری» را با ذکر مثال تعریف کنید.

گزینه مناسب را از میان کلمات داخل پرانتز انتخاب کنید.
از نظر (۱- دکارت / ۲- اوگوست کنت) کار عقل در تأسیس فلسفه، ذهنی است.

تعیین کنید عبارت زیر صحیح است یا غلط؟
- توانایی افراد در تعقل و استدلال یکسان بوده و بی‌نیاز از تمرین می‌باشد.

ارسطو قوه عقل را براساس کاری که انجام می‌دهد به دو قسم تقسیم کرده است، آن‌ها را نام برده و تعریف کنید.

دو مورد از ویژگی‌های «موجودات عالم عقل» را از نظر فیلسوفان الهی بنویسید.

تعیین کنید فلاسفه زیر «عقل‌گرا» هستند یا «تجربه‌گرا»؟
(الف) اوگوست کنت
(ب) فرانسیس بیکن

جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید.
- هراکلیتوس از حقیقتی به نام ..... سخن می‌گوید که هم به معنای حقیقی متعالی و هم نطق و سخن و کلمه است.

۲۸ از نظر آگوست کنت، اعتبار عقل فلسفی و جایگاه آن در تأسیس فلسفه چیست؟

۲۹ «عقل نظری» و «عقل عملی» را از نظر ارسطو با ذکر مثال تعریف کنید.

۳۰ در دوره‌ی دوم حاکمیت کلیسا، حکمای مسیحی تحت تأثیر کدام عامل، به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند؟

۳۱ گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.
- در اندیشه‌ی حکمای ایران قدیم، (۱: مزدا / ۲: لوگوس) همان خداوند است.

۳۲ گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.
- فیلسوفان از طریق (۱: شهود / ۲: دلیل و برهان) وجود «عالم عقول» را اثبات می‌کنند.

۳۳ دکارت «عقل» را به کدام معنا به کار می‌برد و حدود و توانایی و جایگاه عقل نزد او چه میزان است؟

۳۴ ارسطو بر چه مبنایی، عقل را به «نظری» و «عملی» تقسیم می‌کند؟

۳۵ چهار مورد از ویژگی‌های موجودات عالم عقول از نظر فلاسفه‌ی الهی را بنویسید.

۳۶ هریک از عبارات زیر نظر کدام فیلسوف درباره‌ی خدا است؟

- الف) نوعی از هستی وجود دارد که پیوسته ثابت است. ۱- کرکگور
ب) تصور انسان از یک موجود علیم و قدیر و نامتناهی، از جانب خداوند داده شده است. ۲- افلاطون
ج) ایمان هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان عطا می‌کند. ۳- کانت
۴- دکارت

۳۷ گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.
- از نظر کانت، اختیار و اراده، ویژگی (۱- بدن / ۲- نفس) است.

۳۸ گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.
- از نظر فلاسفه‌ی مسلمان، کشف علل امور طبیعی از طریق (۱- حس و تجربه / ۲- عقل) صورت می‌گیرد.

۳۹ دو کاربرد عقل در فلسفه را بنویسید.

۴۰ نظر کانت را در مورد «کارکرد عقل» شرح دهید.

۴۱ توجه فلاسفه‌ی مسیحی در دوره‌ی دوم حاکمیت کلیسا به تبیین مسائل دینی با روش عقلانی، چه نتیجه‌ی مهمی به دنبال داشت؟

۴۲ ارسطو عقل را بر چه اساسی به نظری و عملی تقسیم نموده است؟

۴۳ حدود قرون سوم تا نهم میلادی کدام گروه عقل را امری شیطانی می‌دانستند؟

۴۴ در دوره‌ی اول حاکمیت کلیسا در اروپا، عقل چه جایگاهی داشت؟ توضیح دهید.

۴۵ ارسطو براساس تقسیم عقل، علم و دانش را به دو دسته تقسیم می‌کند، آن‌ها را نام ببرید.

۴۶ افلاطون، عقلی را که انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود، با دو عنوان یاد می‌کند، آن‌ها را بنویسید.

۴۷ کدام عقیده‌ی کانت، تحولی عظیم در کارکرد عقل به وجود آورد و او وظیفه‌ی عقل را چه چیزی می‌دانست؟

۴۸ به چه دلیل در دوره‌ی دوم حاکمیت کلیسا در اروپا، حکمای مسیحی به تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند و نتیجه‌ی آن چه بود؟

۴۹ کدام فیلسوف یونان باستان از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن گفته است؟ معنای آن‌ها در نزد وی شرح دهید.

۵۰ افلاطون عقلی را که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود، با دو نام معرفی نموده، آن‌ها را بنویسید.

۵۱ استدلال دکارت برای اثبات وجود خدا، مبتنی بر کدام مورد است؟
(۱) داشتن تصور از خالق نامتناهی (۲) داشتن وجدان اخلاقی

۵۲ از نظر کانت، عقل تنها زمانی به شناخت می‌رسد که با روش ..... وارد عمل شود.

۵۳ کانت مفاهیمی فلسفی مانند ضرورت را ..... می‌دانست.

۵۴ در دوره‌ی ..... یگانه معیار درستی و نادرستی افکار و عقاید، عقل بود.

۵۵ تقسیم عقل به عملی و نظری از جهت ..... است.

۵۶ ارسطو به عقل به عنوان ..... توجه ویژه‌ای داشت.

۵۷ لوگوس در زبان یونانی هم به معنای ..... است و هم ..... .

محدوده‌ی عملیات عقل را نزد فیلسوفان زیر بیان کنید.

۵۹

	۱- افلاطون
	۲- ارسطو
	۳- بزرگان اولیه‌ی کلیسا
	۴- ییکن
	۵- دکارت
	۶- کانت
	۷- اوگوست کنت

دیدگاه فلاسفه‌ای مانند ابن‌سینا را با دیدگاه کانت درباره‌ی مفاهیم فلسفی نظیر امکان، وجوب و علیت مقایسه کنید و نتایج آنرا توضیح دهید.

۶۰

به جملات زیر توجه کنید و نظر خود را درباره‌ی آن‌ها توضیح دهید.

۶۱

- ابن‌سینا: هرکس عادت کرده سخنی را بدون دلیل بپذیرد، از حقیقت انسانی خارج شده است.
- اوگوست کنت: علم جدید، تجربی است و چنان قوتی دارد که ما را از استدلال‌های عقلی بی‌نیاز کرده است.
- حافظ: ای که از دفتر عقل آیت عشق‌آموزی / ترسم این نکته به تحقیق ندانی دانست
- ویتگنشتاین: استدلال در حوزه‌ی دین احمقانه‌ترین کارهاست؛ زیرا استدلال عقلی مربوط به حوزه‌ی علمی است نه دین.

۱ در دورهٔ حاکمیت اول دخالت عقل را عامل تضعیف می‌دانستند و برخی از بزرگان کلیسا عقل را امری شیطانی می‌پنداشتند و در برابر استدلال‌های عقلی می‌ایستادند. (ص ۵۶)

۲ به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی می‌خواند و نگاه فلسفه به جهان و هستی را ناظر بر واقعیت نمی‌داند بلکه ساختهٔ ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی آنان بوده است. (ص ۵۷)

۳ الف) عملی
ب) نظری (ص ۵۵)

۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (ص ۵۴)

۵ هیوم، تجربه را تنها راه رسیدن انسان به دانش و معرفت می‌دانست و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد. دکارت همهٔ توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقل، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا، نفس مجرد و غیرمادی انسان و اختیار او را اثبات کند. (ص ۵۷)

۶ الف) علم عملی
ب) علم نظری
ج) علم عملی (ص ۵۵)

۷ ۱) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال (ص ۵۳)
۲) عقل به عنوان موجودی متعالی و برتر از ماده (ص ۵۴)

۸ غلط (ص ۵۶)

۹ بیکن روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می‌دانست. از فلاسفه می‌خواست از بت‌هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته‌اند دست بردارند و بیش از گذشته بر تجربه تکیه کنند. (ص ۵۷)

۱۰ در دورهٔ اول حاکمیت مسیحیت در اروپا، بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند. حتی آن را امری شیطانی می‌پنداشتند. و می‌گفتند ایمان قوی از آن کسی است که در برابر چون و چراهای عقل بایستد. اما در دورهٔ دوم حاکمیت کلیسا، حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعهٔ کتاب‌های ابن‌سینا و ابن‌رشد و سایر فیلسوفان مسلمان به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند که به تدریج به گسترش عقل‌گرایی و عقب‌نشینی اندیشه‌های دینی انجامید. (ص ۵۶ و ۵۷)

۱۱ الف) عقل عملی
ب) عقل نظری (ص ۵۵)

۱۲ تجربی (ص ۵۷)

۱۳ صحیح (ص ۵۳)

۱۴ در دورهٔ اول حاکمیت کلیسا، بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند و حتی برخی از آنها عقل را امری شیطانی می‌پنداشتند. اما در دورهٔ دوم کلیسا حکمای مسیحی تحت تأثیر فلاسفهٔ مسلمان به عقل و تبیین عقلانی مسایل دینی روی آوردند. (ص ۵۶)

۱۵ تهذیب نفس (ص ۵۴)

۱۶ عقل عملی (ص ۵۵)

۱۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (ص ۵۷)

۱۸ حدود توانایی عقل (ص ۵۶)

۱۹ صحیح (ص ۵۷)

۲۰ بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند و عقل را امری شیطانی می‌پنداشتند و در برابر استدلال‌های عقیلی می‌ایستادند ایمان قوی را از آن کسی می‌دانستند که در برابر چون و چراهای عقل بایستند. (ص ۵۶)

۲۱ عقل از آن جهت که درباره اشیا و موجودات و چگونگی آن‌ها بحث می‌کند، عقل نظری نامیده می‌شود. مانند بحث درباره خدا، کهکشان، درجه حرارت آب و ... (یک مثال کافی است) (ص ۵۵)

۲۲- اوگوست کنت (ص ۵۷)

۲۳ غلط (ص ۵۳)

۲۴ عقل نظری: عقل از آن جهت که درباره اشیا و موجودات و چگونگی آن‌ها بحث می‌کند.
عقل عملی: عقل از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و باید‌ها و نبایدهای او بحث می‌کند. (ص ۵۵)

۲۵ از ماده و جسم مجردند - در قید زمان و مکان نیستند - در افعال خود به ابزار مادی نیاز ندارند - علم آن‌ها به حقایق شهودی است - با حواس ظاهری قابل درک نیستند. (دو مورد کافی است) (ص ۵۴)

۲۶ الف) تجربه‌گرا
ب) تجربه‌گرا (ص ۵۷)

۲۷ لوگوس (ص ۵۵ و ۵۴)

۲۸ اوگوست کنت، عقل فلسفی و کار عقل را در تأسیس فلسفه کاملاً ذهنی خواند و گفت که نگاه فیلسوفان به جهان و هستی ناظر بر واقعیت نیست؛ بلکه ساخته‌ی ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی است. (ص ۵۸)

۲۹ عقل از آن جهت که درباره‌ی موجودات و چگونگی آن‌ها بحث می‌کند، مانند بحث درباره‌ی خدا و درجه حرارت آب و غیره، عقل نظری نام دارد. عقل از آن جهت که درباره‌ی رفتارهای اختیاری انسان و باید‌ها و نبایدهای او، مانند باید راست بگوید، نباید دروغ بگوید، بحث می‌کند، عقل عملی نام دارد. (ص ۵۶)

۳۰ تحت تأثیر مطالعه‌ی کتاب‌های ابن‌سینا و ابن‌رشد و سایر فیلسوفان مسلمان (ص ۵۷)

۳۱ ا: مزدا (ص ۵۵)

۳۲ ۲: دلیل و برهان (ص ۵۴)

دکارت عقل را صرفاً یک دستگاه استدلال به حساب می‌آورد. نه به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی در جهان و انسان او به همه‌ی توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا، نفس مجرد انسان و اختیار او را اثبات کند. (ص ۵۸)

براساس کاری که عقل انجام می‌دهد. (ص ۵۶)

در قید زمان و مکان نیستند - از ماده و جسم مجردند - در افعال خود به ابزار مادی نیاز ندارند - علم آن‌ها شهودی است - با حواس ظاهری قابل درک نیستند - همان فرشتگان هستند - وجودشان با دلیل و برهان اثبات می‌شود. (۴ مورد کافی است) (ص ۵۴)

الف) ۲- افلاطون (ص ۳۲)

ب) ۴- دکارت (ص ۳۵)

ج) ۱- کرکگور (ص ۳۸)

۲- نفس (ص ۳۶)

۱- حس و تجربه (ص ۱۸)

۱- عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال ۲- عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده (ص ۵۳)

به نظر کانت مفاهیمی مانند وجود، ضرورت، امکان و علیت، ساختار ذهن انسان‌اند. عقل و ذهن، اشیاء خارجی را در این ساختار درک می‌کند. او عقل را به امری بدل کرد که مفاهیم ذهنی را شناسی می‌کند. (ص ۵۴)

این توجه با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت، منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد. در رنسانس سبب شد تا عقل جای دین را بگیرند و دین را در حاشیه قرار داد. (ص ۵۴)

براساس کاری که انجام می‌دهد. (ص ۵۳)

بزرگان کلیسا (ص ۵۳)

در این دوره بزرگان کلیسا دخالت عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند، حتی برخی عقل را امری شیطانی می‌پنداشتند. ایمان قوی را از آن کسی می‌دانستند که در برابر شبهه‌های عقل بایستد. (ص ۵۳)

علم عملی - علم نظری (ص ۵۳)

عقل کلی - عقل جهانی (ص ۵۲)

به نظر کانت مفاهیمی مانند وجود، ضرورت، امکان و علیت، ساختار ذهن انسان‌اند و عقل و ذهن، اشیاء خارجی را در این ساختار درک می‌کند. او عقل را به امری بدل کرد که مفاهیم ذهنی را شناسایی می‌کند. (ص ۵۴)

در این دوره، حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه‌ی کتاب‌های ابن‌سینا و ابن‌رشد و سایر فیلسوفان مسلمان، به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند. اما از آن‌جا که این توجه با مبانی اولیه‌ی کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت، منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد. (ص ۵۴)

هراکلیتوس - لوگوس در نزد او هم به معنای عقل است و هم نطق. کلمه و سخن در نزد او ظهور و پرتو عقل است. عقل همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند و هم کلمات و سخن و به نظر او اشیاء عالم همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت او هستند. (ص ۵۱)

عقل کلی - عقل جهانی (ص ۵۲)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (ص ۳۵)

از نظر کنت، عقل تنها زمانی به شناخت می‌رسد که با روش تجربی-وحسی وارد عمل شود.

کانت مفاهیمی فلسفی مانند ضرورت را جزء ساختار ذهن-یا ذهنی می‌دانست.

در دوره‌ی رنسانس یگانه معیار درستی و نادرستی افکار و عقاید، عقل بود.

تقسیم عقل به عملی و نظری از جهت کارهایی که انجام می‌دهد است.

ارسطو به عقل به عنوان قوهی استدلال توجه ویژه‌ای داشت.

لوگوس در زبان یونانی هم به معنای عقل است و هم نطق-یا کلمه.

ایرانیان باستان از عقل به عنوان یک وجود نورانی و مجرد آگاه بودند.